

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, <http://www.kp.org.pl>

Świebodzin, 23 sierpnia 2010 r.

Świętokrzyski Park Narodowy Bodzentyn

W związku z udostępnionym do konsultacji projektem zadań ochronnych dla Świętokrzyskiego Parku Narodowego na 2011 r. przekazujemy następujące komentarze, sugestie, wnioski i zapytania:

1. Z dużym uznaniem przyjmujemy samą praktykę internetowego udostępniania projektu zadań ochronnych do konsultacji społecznych. Jesteście Państwo pionierami tej praktyki; jednym z kilku parków, które – jak dotychczas – ją zastosowały.
2. Wyrażona w zadaniach ochronnych strategia ochrony Świętokrzyskiego Parku Narodowego również budzi nasze uznanie. W naszej opinii strategia ta jest w pełni zgodna ze sztuką ochrony przyrody – co nie we wszystkich polskich parkach narodowych ma miejsce.
3. Zapis w zał. 2, tab. IIA, poz. 2: Jeżeli celem utrzymywania drzewostanów nasiennych jest rzeczywiście *utrzymanie ex-situ cennych lokalnych populacji buka*, to z punktu widzenia tego celu niekorzystne jest jakiegokolwiek zawężanie puli genetycznej populacji – a więc eliminacja z populacji drzew z „wadami technicznymi drewna” (rozwidlenia, skręt włókien) nie jest zasadna, a jest wręcz szkodliwa. Takie działania selekcyjne byłyby uzasadnione tylko wówczas, gdyby przedmiotowe drzewostany nasienne służyły jako baza nasienna do produkcji materiału nasiennego buka na potrzeby gospodarki leśnej w sąsiednich nadleśnictwach. Wnioskujemy, by albo zrezygnować z tych cięć, albo zmienić opis celu.
4. Zapis w zał. 2, tab. IIA, poz. 3: Proponowane brzmienie zapisu nie budzi naszego sprzeciwu, chcielibyśmy jednak zwrócić uwagę, że:
 - a) Zadania i kompetencje dyrektora parku narodowego w zakresie „zapobiegania, wykrywania i zwalczania nadmiernie pojawiających i rozprzestrzeniających się organizmów szkodliwych” należy rozumieć w ten sposób, że „nadmiernym rozprzestrzenieniem organizmu szkodliwego” byłoby tylko takie rozprzestrzenienie, które zagrażałoby celom ochrony parku narodowego – np. ekosystemom lub zachowaniu różnorodności biologicznej. Tzn. „szkodliwość” i „nadmierność” muszą być rozpatrywane punktu widzenia celów parku narodowego, które są odmienne niż w lasach gospodarczych. W warunkach parku narodowego „organizmami szkodliwymi” nie są owady ani grzyby powodujące szkody techniczne w drewnie, ani owady/grzyby zamieranie drzew na skalę mieszczącą się w naturalnej

dynamice ekosystemów leśnych – ponieważ do celów parku narodowego nie należy ilościowa i jakościowa maksymalizacja produkcji drewna.

- b) Także w strefie ochrony czynnej, drzewa wycinane ze względu na ochronę bezpieczeństwa ludzi i mienia, utrzymanie drożności dróg i szlaków, po ścięciu przynajmniej w części mogą i powinny być pozostawiane w ekosystemie w formie leżącej.

W miarę możliwości sugerujemy rozszerzenie uzasadnienia (a może i samego zapisu w rozporządzeniu) o te aspekty.

- 5. Zapis w zał. 2, tab. IIA, poz. 3: Sugerujemy, by w zadaniach ochronnych wskazać wyraźnie termin koszenia, tj. podzielić pozycje na dwie: koszenie w terminie letnim i koszenie w terminie wczesnojesiennym. Termin koszenia to kluczowy czynnik ekologiczny, decydujący o charakterze łąki. Np. łąki trzęślicowe, aby utrzymały swoje walory florystyczne i faunistyczne muszą być koszone w terminie wczesnojesiennym, koszenie letnie spowodowałoby ich degradację – a zgodnie z SDF obszaru Łysogóry, łąki trzęślicowe stanowią około połowy łąk występujących w obszarze. Wprawdzie w uzasadnieniu zasadnie wspomniano, że „*Na łąkach średniożyźnych i ubogich stosowane jest koszenie opóźnione (od sierpnia do października)*” co sugeruje że w praktyce ochrona łąk realizowana jest jak najbardziej prawidłowo – ale ze względu na znaczenie terminu koszenia, sugerujemy by odpowiednie zapisy były wprowadzone do samej treści rozporządzenia.

- 6. „*Liczby osób mogących maksymalnie przebywać jednocześnie na szlakach turystycznych*”, w zestawieniu z długością tych szlaków, są bardzo wysokie. Jeżeli taka liczba osób przebywałaby jednocześnie na szlaku turystycznym i byłaby równomiernie rozmieszczona, to odpowiada ona łańcuchowi ludzi w kilkumetrowych odstępach od siebie, a w niektórych przypadkach wręcz się dotykających. Obecność takiej liczby osób na szlakach turystycznych sprawiłaby, że szlaki stałyby się istotną barierą ekologiczną dla fauny, a więc oznaczałyby istotne negatywne oddziaływanie udostępnienia turystycznego na przyrodę Parku. Wydaje się to niezgodne z art. 12 ust 1 ustawy o ochronie przyrody. Wnioskujemy o ponowne rozważenie w/w limitów i ich stosowne zmniejszenie.

Ustalenia dotyczące udostępnienia Parku do celów edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych wymagają analizy z punktu widzenia oddziaływania przyjętego zakresu udostępnienia na cele i przedmioty ochrony zarządzanych obszarów Natura 2000. Naszym zdaniem nie jest konieczne formalne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania tego elementu zadań ochronnych na środowisko w trybie określonym ustawą z 3 października 2008, ale analiza taka powinna zostać wykonana z zastosowaniem wymogów merytorycznych względem „właściwej oceny” o której mowa w art. 6(3) dyrektywy siedliskowej, przynajmniej streszczona w uzasadnieniu projektu zadań ochronnych i uwzględniona przez Ministra przy ustanawianiu zadań ochronnych. Obowiązuje przy tym zasada ostrożności, tj. poszczególne formy udostępnienia mogą być dopuszczone tylko wtedy, gdy uzyska się pewność (zostaną rozwiane wszystkie racjonalne wątpliwości), że nie pogorszą one stanu przedmiotów ochrony Natura 2000 ani nie będą powodować znaczącego niepokojenia chronionych w obszarach Natura 2000 gatunków.

Ustalenia dotyczące udostępnienia Parku do celów edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych wymagają również analizy z punktu widzenia art. 12 ust 1 ustawy o ochronie przyrody, a rezultat tej analizy powinien być przedstawiony w uzasadnieniu do projektu zadań ochronnych (tj. powinno zostać sprawdzone, czy proponowany w projekcie zadań ochronnych sposób i zakres udostępnienia nie wpłynie negatywnie na przyrodę w parku narodowym).

- 7. Uprzejmie prosimy o informację, czy ŚPN w swojej długofalowej strategii rozważa zwiększenie powierzchni ochrony ścisłej? Wydaje się, że obecna powierzchnia objęta tą formą ochrony jest mniejsza, niż możliwości w warunkach przyrodniczych ŚPN.
- 8. Nieprawdą jest, że „*zagadnienia uregulowane przedmiotowym zarządzeniem nie mają odzwierciedlenia w prawodawstwie Unii Europejskiej*”. Zagadnienia uregulowane zadaniami ochronnymi dla parku narodowego zawierają, a przynajmniej powinny zawierać, następujące elementy wynikające z prawa Unii Europejskiej:
 - a) sposoby gwarantujące uniknięcie pogarszania stanu siedlisk i znaczącego niepokojenia gatunków będących przedmiotami ochrony w pokrywającym się z obszarem parku

narodowego obszarze Natura 2000 - art. 6(2) dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,

- b) środki ochronne dostosowane do wymogów ekologicznych siedlisk i gatunków występujących na obszarze Natura 2000, stanowiące krok w kierunku doprowadzenia ich do właściwego stanu ochrony – art. 6(1) dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- c) przypadającą na park narodowy część środków mających na celu doprowadzenie do 2015 r. wód powierzchniowych i podziemnych parku do stanu nie gorszego niż dobry i jednocześnie do stanu umożliwiającego osiągnięcie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony Natura 2000 – art. 4(1a), 4(1b), 4(1c) i 11 dyrektywy 2000/60/WE ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej,
- d) sposoby utrzymania elementów krajobrazu, które mają duże znaczenie dla dzikiej fauny i flory, jak korytarze ekologiczne i ostoje istotne dla migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej dzikich gatunków – art. 10 dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Równocześnie, projekt zadań ochronnych wymaga w toku procesu legislacyjnego przeanalizowania, pod kątem:

- e) uniknięcia ryzyka nieumyślnego niszczenia lub uszkodzenia miejsc rozmnażania się i odpoczynku gatunków z załącznika IV dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (jak zresztą wynika z wcześniejszej korespondencji, taka analiza jest u Was przeprowadzana),
- f) braku znaczącego negatywnego wpływu przewidzianych sposobów i limitów udostępnienia Parku na przedmioty ochrony Natura 2000 - art. 6(3) dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (por. także pkt 6 niniejszej opinii),

W związku z powyższym, uzasadnienie projektu wymaga odpowiedniego skorygowania i uzupełnienia.

z poważaniem